

Finanstilsynet
post@finansstilsynet.no
att: Morten Josefsen/ Ingrid Hyggen

Dato: 18.01.2021
Vår ref.: 2021-186-188-187
Deres ref.:

Endring i misligholdsdefinisjonen

Bakgrunn

Finanstilsynet publiserte 08.12.2020 [rundskriv 4/2020](#) om identifisering av misligholdte engasjementer. Rundskrivet inneholder presiseringer til enkelte av kriteriene for misligholdsklassifisering i kapitalkravsforordningen (CRR art. 178), og det bygger på EBAs veiledning til anvendelse av misligholdsdefinisjonen i CRR, [EBA-GL-2016-07](#), utgitt med hjemmel i CRR art. 178 nr. 7, og [Finansdepartementets beslutning](#) om beløpsgrenser for misligholdte engasjementer av 19.12.2019 fastsatt i tråd med EBAs tekniske standard [EBA-RTS-2016-06](#).

Hendelser som skal klassifiseres som mislighold

I rundskrivets avsnitt 2.1 skriver Finanstilsynet: «*Kapitalkravsforordninga gir ei rekke eksempel på hendingar som må reknast som misleghald: realisering av sikkerheter, nedskrivning som følge av svekt kredittverdighet, endringar i betalingsvilkår som reduserer verdien av kontantstrømmen, ettergiving av gjeld og sal av fordringa til underkurs.*».

Vi ser ikke at EBAs veiledning 2016-07 eller CRR gir grunnlag for å si at typen hendelser nevnt ovenfor skal klassifiseres som mislighold, men heller at slike forhold kan være indikasjoner på mislighold etter CRR art. 178.

Finanstilsynets skriver i rundskrivet at realisering av sikkerheter er en hendelse som må regnes som mislighold. CRR artikkel 178 nr. 1 pkt. 1 sier at det skal anses å ha inntruffet mislighold hvis det vurderes at motparten ikke vil kunne oppfylle sine betalingsforpliktelser uten at sikkerheter realiseres. Det kan foreligge ulike årsaker til at sikkerheter realiseres, og slik vi forstår det skal realisering av sikkerheter kun anses som mislighold dersom sikkerhetene realiseres for å sikre at kunden kan oppfylle sine betalingsforpliktelser.

Finanstilsynet presiserer videre at «*i vurderinga av om det ligg føre misleghald, skal oppmoding til kunden om å selje sikkerhetsobjekt sidestillast med realisasjon*». EBA behandler ikke krav om salg av sikkerhetsobjekt som en hendelse som **skal** føre til antasipert betalingsmislighold, men heller som en hendelse som kan vurderes å være en indikasjon på antasipert betalingsmislighold: EBA-GL- 2016-07, paragraf 59 (e): "59. The **possible indications of unlikeliness to pay** that could be considered by

institutions on the basis of internal information include the following: ...(e) the institution has called any collateral including a guarantee”. EBA er også sterkere i ordbruken enn «oppmoding til» da de bruker ordlyden «...(e) the institution **has called** any collateral...».

Det vesentlige er, slik vi ser det, hvorvidt motparten vil kunne oppfylle sine forpliktelser uten å realisere sikkerheter – ikke hvorvidt slike sikkerheter realiseres eller oppfordres realisert. Det kan eksempelvis være god finansiell rådgivning å oppfordre til salg av sikkerheter for å redusere gjeldsbelastning uten at det nødvendigvis er en forutsetning for kundens evne til å oppfylle sine betalingsforpliktelser.

Finanstilsynet skriver videre at nedskrivninger som følge av svekket kredittverdighet skal anses som en misligholdshendelse. CRR artikkel 178 nr. 3 b) lyder som følger: *the institution recognises a specific credit adjustment resulting from a significant perceived decline in credit quality subsequent to the institution taking on the exposure*. Tilsynets oversettelse er slik vi ser det noe upresis. CRR åpner ikke for misligholdsflagging ved enhver svekkelse i kredittverdighet, men ved individuelle nedskrivninger som følge av en vesentlig svekkelse i kredittverdighet. I henhold til veiledningens punkt 39 skal engasjementer i som etter IFRS9 befinner seg i trinn 3 i hovedregelen misligholdsmerkes. Det er imidlertid ingenting i regelverket som tilsier at migrering fra trinn 1 til trinn 2 i IFRS9 i seg selv tilsier misligholdsmerking.

Endringer i betalingsvilkår som reduserer verdien av kontantstrømmen og ettergivelse av gjeld nevnes også som hendelser som skal regnes som mislighold. Slik vi leser CRR artikkel 178 nr. 3 d) og EBAs veiledning må endringene i betalingsvilkår være forårsaket av ettergivelse eller utsettelse av gjeld (hovedstol, rente eller gebyrer). Ettergivelsen må være vesentlig og forårsake en redusert nåverdi av forpliktelsen for motpart. Bankene skal selv sette grenser for vesentlighet. I henhold til punkt 51 i retningslinjen skal denne terskelen ikke overstige 1 %. Det er derfor etter vår vurdering ikke slik at samtlige endringer i betalingsvilkår som reduserer verdien av kontantstrømmen skal lede til misligholdsstatus.

Vi mener det heller ikke er slik at alle fordringer solgt til underkurs skal anses misligholdt, slik det kan fremstå av rundskrivet. Det er krav om et vesentlig tap, og tapet skal være kredittrelatert. Igjen skal den enkelte bank sette grenser for hva som anses som vesentlig. Grensen kan i henhold til punkt 44 i retningslinjen ikke overstige 5%. Dersom tapet ikke er kredittrelatert, skal eksponeringen ikke anses misligholdt. Det er vesentlig for banker å kunne gjøre balansedisposisjoner uten at det skal medføre misligholdsmerking av kundeforholdet.

Den strammere ordlyden til Finanstilsynet er utfordrende for bankene da den vil kunne innebære en uhenksommessig kundedialog. Det er viktig at praksisen for misligholdsmerkinger ikke hindrer låntaker i å implementere fornuftig strategiske endringer før man eksempelvis faktisk er i brudd med låneavtalen. Slike innstramninger vil potensielt redusere handlingsrommet i kundedialogen og potensielt øke det reelle tapspotensialet.

Engasjementssmitte

Hovedregelen i CRR artikkel 178 nr. 1 er at man skal se hele motpartens eksponering under ett, med unntak av massemarkedseksponeringer hvor foretakene kan velge å anvende misligholdsdefinisjonen

på fasilitetsnivå. EBAs veiledning angir nærmere veiledning til om misligholdsdefinisjonen må appliseres på motparts- eller enkeltengasjementsnivå/fasilitetsnivå og engasjementssmitte.

Finanstilsynet skriver i rundskrivets avsnitt 2.2 «Hovedregelen er at dersom eitt av låna til kunden blir rekna for å vere mislighalden, skal heile engasjementet til kunden vere rekna for å vere mislighalden. Dette kan óg gjelde engasjement mot tilknyttta motpartar». Det fremgår av EBAs retningslinje at dersom foretak velger å applisere misligholdsdefinisjonen på fasilitetsnivå er det ingen automatisk misligholdssmitte mellom eksponeringene. Foretakene kan selv vurdere behovet for å definere regler som trigger kryssmitte ved vesentlig mislighold av enkeltengasjementer. Vi er derfor ikke enige i at hovedregelen i CRR er misligholdssmitte. Videre er det selvsagt slik at ved mislighold blant tilknyttede motparter, så må banken vurdere om de øvrige motpartene skal misligholdsmerkes på grunn av “unlikelihood to pay” jf. CRR artikkel 4 nr. 1 pkt. 39 og EBA-GL-2016-07 punkt 61. Det er imidlertid, slik vi ser det, ikke noe i CRR eller i EBAs retningslinjer som tilsier at denne vurderingen som hovedregel skal lande på misligholdsmerking.

I samme avsnitt skriver Finanstilsynet at EBAs retningslinjer tilsier at mislighold skal smitte mellom engasjementer i samme kategori, eksemplifisert ved at dersom en kunde misligholder et usikret lån, skal alle de usikrede lånene til kunden misligholdsmerkes. Tolkningen er strengere enn vår tolkning av regelverket. Slik vi forstår regelverket er det der foretaket appliserer misligholdsdefinisjonen på fasilitetsnivå ingen automatikk i smitte på tvers av eksponeringer. Hvorvidt totalengasjementet skal anses misligholdt vil bero på en vurdering av kunden og om årsakene til mislighold kan knyttes til enkelteksponeringen eller gjelder generelt for motparten. Dette gjelder, slik vi ser det, også for ulike produkter innad i samme produktkategori.

Forholdet til taushetsplikten

EBA-GL-2016-07 fastslår at mislighold hos en motpart skal identifiseres og merkes konsekvent for alle eksponeringer mot denne motparten på tvers av IT-systemer, juridiske enheter og geografiske lokasjoner. EBA erkjenner imidlertid at det i visse tilfeller ikke vil være anledning til dette som følge av regelverk for forbrukerbeskyttelse, taushetsplikt eller andre juridiske forbud som forhindrer utveksling av kundedata innad i en gruppe.

Rundskriv 4/2020 gir ingen presisering av dette i norsk kontekst. Flere av Finans Norges medlemmer har stilt spørsmål knyttet til hjemmel for deling av data etter taushetsbestemmelsene og eventuelt GDPR, særlig knyttet til misligholdssmitte mellom bank og finansieringsforetak.

Deling internt i konsern reguleres av finansforetaksloven § 18-5, hvor det fremgår at opplysninger om kundeforhold kan utleveres når det er påkrevd for at styrings-, kontroll- eller rapporteringskrav for virksomheten i finanskonsernet skal kunne oppfylles. Generelt er skrankene i finansforetaksloven § 18-5 bygget opp slik at det vil være anledning (og i mange tilfeller plikt) til å utveksle informasjon på tvers i konsernet om kundeforhold som berører den regulatoriske håndteringen av de ulike engasjementene for en kunde. Av Finanstilsynets rundskriv 2019-3 fremgår det at eksempler på dette er banker som bruker interne modeller som omfatter engasjementer med kunder som er kunde i flere konsernselskaper. Kundens estimerte sannsynlighet for mislighold skal være lik for alle engasjementene. Konsernselskapene kan utveksle de kundeopplysningene som er nødvendige for å

sikre dette. Dersom man kan utveksle kundeopplysninger ifm. estimert sannsynlighet for mislighold, bør man også kunne gjøre det ved faktisk mislighold og misligholdssmitte.

I praksis vil ofte enkelte engasjementer være organisert i egne foretak i konsernet, typisk at boliglån ligger i kredittforetaket (OMF-foretaket) og billån ligger i et finansieringsselskap. Når kapitalkravsreglene pålegger en revurdering av engasjementer på tvers i konsernet med grunnlag i at et engasjement er misligholdt, vil dette i våre øyne klart oppfylle vilkårene i § 18-5. Dette må for øvrig gjelde uavhengig av om kunden ifb. med inngåelse av låneforholdene har samtykket til slik utveksling.

Finans Norge mener

Definisjonen av mislighold er kjernen i foretakenes kapital- og risikostyring, og harmonisert applisering er vesentlig for å sikre like konkurransevilkår. Det er utfordrende med et rundskriv som avviker fra veiledning og forordning som den henviser til. Momentene nevnt ovenfor er sentrale, men er ikke nødvendigvis uttømmende. Formålet med EBAs veiledning er å bidra til økt harmonisering av misligholdsdefinisjonen. Finans Norge er positive til Finanstilsynets initiativ til å bidra til denne harmoniseringen for norske foretak. Det er imidlertid viktig at veiledningen som gis av nasjonale tilsynsmyndigheter er i tråd med de veiledningene som er gitt av EBA når norske myndigheter har sagt at skal følges.

Finans Norge antar at det er ordlyden i CRR artikkel 178 og EBAs mer utfyllende veiledning som skal legges til grunn for foretakenes merking av mislighold. For å unngå misforståelser og sikre harmonisert implementering av misligholdsdefinisjonen, bør rundskrivet tilpasses for å klargjøre om hensikten med rundskrivet er en forenklet norsk oversettelse av EBA sin veiledning eller nasjonale innstramninger.

Endringer i misligholdsdefinisjonen er ressurs- og tidkrevende å implementere, og det er svært viktig at endringer varsles i god tid. EBAs veiledning ble fastsatt i 2016 med ikrafttredelse ved utgangen av 2020. Finanstilsynets rundskriv ble fremlagt mindre enn én måned før ikrafttredelse. Hensyntatt kompleksiteten i denne typen saker mener vi det er viktig at næringen konsulteres i forkant. På generelt grunnlag mener næringen at rundskriv fra norske myndigheter bør begrenses til der det ikke foreligger veiledninger fra EBA som skal følges, eller der det er behov for å tolke noe inn i en nasjonal juridisk kontekst. I alle rundskriv der det er nasjonal tolkning eller tillegg utover det som kommer fra EU bør det være gjenstand for høring.

Med vennlig hilsen

Finans Norge

Sign.

Katrine Olsen

fagsjef